

תורה שבעל פה

משנה

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה פרק אחד — (20×5) — 100 נקודות
סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

ענה על חמש מן השאלות 1-6 (לכל שאלה – 20 נקודות; סך הכול – 100 נקודות).

1. א. (1) "מעצרת ועד החג, מביא וקורא" (ביכורים, פרק א', משנה ו').
 מדוע דווקא בזמן זה "מביא וקורא"? בתשובתך הסבר מהי "עצרת" ומהו "החג".
 (2) "מן החג ועד חנוכה, מביא ואינו קורא" (שם).
 הסבר מדוע בזמן זה "מביא", ומדוע "אינו קורא".
 (10 נקודות)
- ב. (1) הסבר מדוע מביאים ביכורים דווקא "מפירות שבהרים" ו"מתמרות שבעמקים" (שם, משנה י').
 (2) תנא קמא ורבי יוסי הגלילי נחלקו בעניין הבאת ביכורים מעבר הירדן.
 מהו הטעם של כל אחד מן הצדדים במחלוקת?
 (10 נקודות)
2. "המוציא... את החי במיטה – פטור... את המת במיטה – חייב. וכן כזית מן המת... ורבי שמעון פוטר".
 (שבת, פרק י', משנה ה')
- א. (1) רע"ב מנמק את הדין שפטור על הוצאת החי: "לפי שהוא נושא את עצמו".
 הסבר את הנימוק.
 (2) רע"ב מנמק את הדין שחייב על הוצאת כזית מן המת: "דהואיל ומטמא, הוצאה חשובה היא להציל עצמו מן הטומאה".
 הסבר את הנימוק.
 (12 נקודות)
- ב. רע"ב מנמק את הדין לפי רבי שמעון: "דהווי מלאכה שאינה צריכה לגופה... ולאו מלאכת מחשבת היא".
 (1) הסבר את המושג "מלאכה שאינה צריכה לגופה".
 (2) הסבר את המושג "מלאכת מחשבת".
 (8 נקודות)

3. א. (1) לדעת תנא קמא "נפלה דלקה בלילי שבת, מצילין מזון שלוש סעודות. בשחרית, מצילין מזון

שתי סעודות" (שבת, פרק ט"ז, משנה ב').

מדוע התיירו להציל מזון רק לצורך סעודות השבת, ולא יותר?

(2) לדעת רבי יוסי, מזון של כמה סעודות מצילים אם נפלה דלקה בשחרית, ומהו נימוקו?

(8 נקודות)

ב. (1) "מצילין סל מלא כפרות" (שם, משנה ג').

מדוע היה מקום לאסור, ומדוע התירה המשנה?

(2) בהצלת מזון "אומר לאחרים בואו והצילו לכם" (שם, משנה ג'), ובהצלת בגדים "אומר לאחרים בואו

והצילו עימי" (שם, משנה ד').

מדוע יש הבדל באמירה בין הצלת מזון להצלת בגדים?

(12 נקודות)

4. א. (1) "אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה ובחקירה" (סנהדרין, פרק ד', משנה א').

הסבר את המושג "דרישה וחקירה", וכתוב שתי דוגמאות למושג זה.

(2) "דיני נפשות מתחילין מן הצד" (שם, משנה ב').

הסבר בלשונך את דין המשנה, ונמק אותה.

(12 נקודות)

ב. "... דיני נפשות גומרין בו ביום לזכות וביום שלאחריו לחובה, לפיכך אין דנין לא בערב שבת

ולא בערב יום טוב" (שם, משנה א').

(1) על פי המשנה המצוטטת, הסבר מדוע "אין דנין לא בערב שבת ולא בערב יום טוב".

(2) "דיני נפשות גומרין בו ביום לזכות וביום שלאחריו לחובה" (שם) — הלכה זו מבטאת עיקרון שעל פיו

משתדלים לזכות את הנאשם בדיני נפשות.

על פי המשנה, ציין שתי הלכות נוספות המבטאות עיקרון זה.

(8 נקודות)

5. א. לפניך ציטוט מן המשנה ובו שתי מחלוקות בין רבי לחכמים. המחלוקות נובעות ממחלוקת בפירוש הפסוק "ונשל הברזל מן העץ".

"נשמט הברזל מקתו והרג – רבי אומר: אינו גולה; וחכמים אומרים: גולה.

מן העץ המתבקע – רבי אומר: גולה; וחכמים אומרים: אינו גולה" (מכות, פרק ב', משנה א').

(1) "נשמט הברזל מקתו והרג..."

נמק את דעת חכמים במקרה זה.

(2) "מן העץ המתבקע..."

נמק את דעת רבי ואת דעת חכמים במקרה זה.

(12 נקודות)

ב. (1) "האב גולה על ידי הבן" (שם, משנה ג').

באיזה מקרה האב אינו גולה על ידי הבן.

(2) תנאים נחלקו בדין שונא שהרג, ורע"ב פסק כדעה שאינו גולה.

מי מוגדר "שונא", ומה הטעם שאינו גולה?

(8 נקודות)

6. א. (1) כתוב פירוש אחד לכל אחד מהמעשים האלה: "המחלל את הקודשים", "המבזה את המועדות"

(אבות, פרק ג', משנה י"א).

(2) מיהו ה"מגלה פנים בתורה שלא כהלכה"? כתוב שני פירושים.

(10 נקודות)

ב. (1) "הכול צפוי והרשות נתונה" (שם, משנה ט"ו) — מה "צפוי", ואיזו "רשות נתונה"? כתוב הסבר אחד.

(2) "והכול לפי רוב המעשה" (שם). כתוב הסבר אחד לדברי המשנה.

(10 נקודות)

בהצלחה!